

‘Ze zijn lekker rustig achter een scherm’

Een kwalitatieve studie naar het digitaal mediagebruik van kinderen en het eigenbelang van ouders

Suzanne M. Geurts · Romi de Bok · Regina J.J.M. van den Eijnden · Helen G.M. Vossen · Ina M. Koning

Samenvatting

Deze kwalitatieve studie geeft inzicht in de manier waarop eigenbelang van ouders een rol speelt in het digitaal mediagebruik van kinderen in verschillende leeftijdscategorieën. Er zijn 31 semigestructureerde interviews afgenomen onder vaders/moeders met kinderen van 3 t/m 16 jaar, geworven via een doelgerichte steekproeftrekking. Er is zowel een deductieve als een inductieve inhoudsanalyse verricht. Vormen van eigenbelang die ouders noemen variëren van ‘ongestoord andere taken kunnen doen’, ‘me-time hebben’, ‘ervoor zorgen dat kinderen zich gedragen’, ‘confrontatie vermijden’ en ‘zelf digitale media kunnen gebruiken’ tot ‘samen qualitytime doorbrengen’. Ouders van jongere kinderen stimuleren digitaal mediagebruik vaker actief uit eigenbelang door mediagebruik bij hun kinderen te initiëren of door vaste momenten te kiezen waarop hun kinderen digitale media mogen gebruiken. Ouders van oudere kinderen stimuleren vooral passief uit eigenbelang door niet in te grijpen bij (intensief) digitaal mediagebruik. Interventies gericht op het verminderen van schermtijd van kinderen kunnen gebruikmaken van deze kennis.

Trefwoorden

digitaal mediagebruik kinderen · eigenbelang ouders · kwalitatief onderzoek

Drs. S.M. Geurts (✉) · R. de Bok · Dr. R.J.J.M. van den Eijnden · Dr. I.M. Koning
afdeling Algemene Sociale Wetenschappen: Jeugdstudies, Universiteit Utrecht, Postbus
80140, 3508 TC Utrecht, Nederland
e-mail: s.m.geurts@uu.nl

Dr. H.G.M. Vossen
afdeling Orthopedagogiek: Psychosociale problemen, Universiteit Utrecht, Postbus 80140, 3508
TC Utrecht, Nederland

Kind Adolesc (2020) 41:313–329, <https://doi.org/10.1007/s12453-020-00240-w>

© Bohn Stafleu van Loghum is een imprint van Springer Media B.V.,

onderdeel van Springer Nature 2020

Published online: 29 June 2020

“They are so nice and quiet behind a screen”

A qualitative study of children’s digital media use and parents’ self-interest

Abstract

This qualitative study gives insight into the role of parents’ self-interest regarding children’s digital media use in different age groups. We conducted 31 semi-structured interviews with mothers and fathers of children aged 3–16 who were recruited via targeted sampling. A deductive and inductive content analysis was applied. These analyses revealed that parents’ self-interest regarding children’s digital media use includes ‘being able to do other tasks without being pestered’, ‘having some me-time’, ‘managing children’s behaviour’, ‘avoiding discussions’, ‘occasions to use digital media themselves’ and ‘spending quality time together’. Parents of younger children stimulate digital media use more actively for their own convenience by initiating digital media use or having structured periods during which children are allowed to use digital media. In contrast, parents of older children make use of children’s digital media use more passively by not intervening. The findings can be used to inform interventions aimed at reducing children’s screen time.

Keywords

children’s digital media use · parents’ self-interest · qualitative research

Inleiding

Tegenwoordig zijn digitale apparaten zoals smartphones, laptops en tablets niet meer weg te denken uit het leven van kinderen en jongeren. Zo hebben bijna alle jongeren van 12–15 jaar in Nederland toegang tot een smartphone (98,7%) en een laptop (91,7%); 78,1% heeft thuis toegang tot een tablet en 58,5% tot een spelcomputer (CBS 2018). Bovendien beginnen kinderen op steeds jongere leeftijd digitale apparaten te gebruiken. Zo blijkt uit onderzoek dat kinderen in 1970 op vierjarige leeftijd begonnen met regelmatig televisiekijken, terwijl kinderen tegenwoordig vier maanden oud zijn wanneer ze in aanraking komen met digitale apparaten (Chassiakos et al. 2016). Kinderen en jongeren gebruiken digitale apparaten voornamelijk voor sociale media – zoals YouTube, Snapchat en Whatsapp – en het spelen van onlinegames. Het gebruik van deze digitale media heeft veel voordelen, zoals het gemakkelijk kunnen onderhouden van contact met vrienden, de eenvoudige toegang tot informatie en de mogelijkheid om spelenderwijs te leren (Chassiakos et al. 2016). Digitaal mediagebruik kan echter ook nadelige gevolgen hebben. Zo kan blootstelling aan gewelddadige media bijdragen aan het ontstaan van angstreacties, nachtmerries en agressief gedrag bij kinderen (American Academy of Pediatrics 2009). Intensief gebruik van digitale media is regelmatig in verband gebracht met slaapproblemen (Cain en Gradisar 2010; Hale en Guan 2015; LeBourgeois et al. 2017), slechtere schoolprestaties (Hancox et al.

2005; Sharif et al. 2010; Eijnden et al. 2018), oogklachten (Kim et al. 2016), ongezond eetgedrag (Pearson en Biddle 2011) en een hogere BMI (Body Mass Index; Tremblay et al. 2011) onder kinderen en jongeren. Daarnaast kan intensief gebruik van sociale media en intensief gamen uitmonden in problematisch (verslaafd) gebruik, waarbij kinderen en jongeren het gebruik niet meer onder controle hebben (Griffiths et al. 2014; Müller et al. 2016; Eijnden et al. 2016).

Om ervoor te zorgen dat digitaal mediagebruik niet ten koste gaat van belangrijke gezondheidsgerelateerde gedragingen, zoals lichaamsbeweging, slapen, face-to-face-interactie en fantasierijk spelen (Ginsburg 2007), is het van belang om een balans te vinden tussen activiteiten die achter een beeldscherm plaatsvinden en andere activiteiten (Subrahmanyam et al. 2000). Hierin is een belangrijke rol weggelegd voor ouders (He et al. 2010). Zij geven kinderen al dan niet toegang tot digitale apparaten en kunnen regels stellen om het digitaal mediagebruik te beperken (Livingstone et al. 2015). Het stellen en handhaven van restrictieve regels kan echter lastig zijn, omdat ouders voordelen kunnen ervaren van het digitaal mediagebruik van kinderen (Evans et al. 2011). Een voorbeeld hiervan is dat ouders toekomen aan het huishouden of een rustmoment ervaren als een kind vermaakt wordt met een filmpje of spelletje op de tablet (Beyens en Eggermont 2014). In een studie uit 2010 geeft 34,4% van de ouders van 10- en 11-jarigen aan de televisie en/of computer te gebruiken om hun kind te vermaken of bezig te houden (He et al. 2010). Bovendien blijkt uit recent Nederlands onderzoek dat ouders de afgelopen jaren steeds positiever zijn geworden over het gebruik van digitale media als zoethoudertje, om een rustmoment te creëren, als beloning voor gewenst eetgedrag of als hulpmiddel bij het slapen gaan (Nikken 2019). Verder laat onderzoek zien dat kinderen relatief meer tijd achter een beeldscherm doorbrengen wanneer ouders digitale media inzetten om even rust te hebben of andere taken te kunnen doen (Beyens en Eggermont 2014; Hawi en Rupert 2015). Als ouders dit in toenemende mate doen, zou dit dus een risico kunnen vormen voor een gezonde ontwikkeling van kinderen en jongeren. Om dit te voorkomen is inzicht nodig in de manieren waarop ouders uit eigenbelang omgaan met het digitaal mediagebruik van kinderen en welke verschillende belangen van ouders hierbij een rol spelen.

Digitaal mediagebruik van kinderen en het eigenbelang van ouders

Al eerder is kwalitatief onderzoek gedaan naar de redenen waarom ouders kinderen televisie laten kijken. Daaruit blijkt dat zij dit onder andere doen als familieactiviteit, als onderdeel van de dagelijkse routine (bijvoorbeeld in de avond voor het slapen gaan; Götz et al. 2007; He et al. 2005) of om de communicatie tussen ouder en kind te bevorderen (Evans et al. 2011). Verder blijkt dat ouders de televisie gebruiken als hulpmiddel bij het reguleren van gedrag van kinderen (Evans et al. 2011; He et al. 2005; Hesketh et al. 2012), om kinderen af te leiden van pijn, om de gemoedstoestand van kinderen positief te beïnvloeden of om hun een goed alternatief te bieden om zich te vermaken bij slecht weer of ziekte (Götz et al. 2007). Daarnaast laten studies zien dat ouders de televisie inzetten om zelf iets te

kunnen doen, even rust te hebben (Evans et al. 2011; Götz et al. 2007; He et al. 2005; Hesketh et al. 2012) of om conflicten tussen ouder en kind en gekibbel tussen broers en zussen te vermijden (Evans et al. 2011; He et al. 2005; Hesketh et al. 2012). Een observatiestudie naar het gebruik van smartphones door ouders en kinderen in een fastfoodrestaurant laat zien dat smartphones net zoals televisies een uitkomst bieden voor ouders om het gedrag van kinderen te reguleren. Deze bevindingen illustreren dat het (toestaan van het) digitaal mediagebruik van kinderen, naast de behoeften van kinderen zelf, ook door de behoeften van ouders kan worden ingegeven.

Hoewel deze studies informatie geven over de voordelen die ouders kunnen ervaren van het (toestaan van het) digitaal mediagebruik van kinderen, focust eerder onderzoek vooral op ouders van kinderen jonger dan 6 jaar. Kennis over ouders van adolescenten ontbreekt volledig. Hierdoor is niet bekend of het eigenbelang van ouders ook een rol speelt in het digitaal mediagebruik van deze oudere doelgroep en, zo ja, of bij oudere kinderen dezelfde belangen van ouders een rol spelen als bij jongere kinderen. Bovendien heeft eerder onderzoek voornamelijk betrekking op televisiekijken en niet op nieuwere digitale technologieën, zoals laptops, smartphones en tablets. Deze digitale apparaten kunnen, in tegenstelling tot de televisie, overal mee naartoe genomen worden, waardoor het eigenbelang van ouders ook andere uitingvormen kan hebben. Daarnaast ontbreekt op dit moment inzicht in de manieren waarop het eigenbelang van ouders een rol speelt in het digitaal mediagebruik van kinderen. Initiëren ouders uit eigenbelang het gebruik van digitale media bij hun kinderen? Stemmen ouders uit eigenbelang in met het digitaal mediagebruik wanneer kinderen hier zelf om vragen? Of speelt het eigenbelang van ouders een rol in het digitaal mediagebruik van kinderen, doordat ouders uit eigenbelang nalaten in te grijpen in het gebruik? Inzicht in en bewustwording van de manieren waarop ouders al dan niet bewust momenten creëren of benutten waarop hun kinderen digitale media gebruiken en welke belangen hierbij een rol spelen, kan ouders helpen bij het vinden dan wel behouden van een juiste balans voor hun kinderen tussen activiteiten met en zonder een beeldscherm.

Meer onderzoek naar de voordelen van digitale media voor ouders met kinderen in verschillende leeftijdscategorieën en hoe daarvan gebruik wordt gemaakt is daarom gewenst.

Het huidige onderzoek

Om de gaten in de literatuur omtrent het eigenbelang van ouders ten aanzien van het digitaal mediagebruik van kinderen op te vullen, wordt in deze kwalitatieve studie getracht antwoord te geven op de volgende onderzoeksvragen:

1. Op welke manieren gaan ouders uit eigenbelang om met het digitaal mediagebruik van kinderen in de leeftijd van 3 t/m 16 jaar?
2. Welke vormen van eigenbelang spelen hierbij een rol?

3. Verschillen de manieren waarop omgegaan wordt met het digitaal mediagebruik van kinderen per eigenbelang?
4. Bestaan in het bovenstaande verschillen tussen ouders met kinderen in verschillende leeftijden?

Method

Design

Aangezien er nog weinig bekend is over het gebruik van digitale media door kinderen en het eigenbelang van ouders hierin, is gekozen voor een kwalitatieve benadering. Voor het ontdekken en verkrijgen van nieuwe en gedetailleerde informatie over de manieren waarop ouders uit eigenbelang omgaan met het digitaal mediagebruik van kinderen en welke verschillende vormen van eigenbelang hierbij een rol spelen, is kwalitatief, en niet kwantitatief, onderzoek noodzakelijk (Rich en Ginsburg 1999).

Steekproef en procedure

Participanten zijn geworven via een doelgerichte steekproeftrekking. Participanten zijn gevraagd om deel te nemen via een oproep op Facebook en via het persoonlijk netwerk van de onderzoeksassistenten die de interviews hebben afgenomen. Het selectie criterium waaraan de participanten moesten voldoen was dat zij minstens één kind hadden in de leeftijd van 3 t/m 16 jaar. Wanneer beide ouders bereid waren om mee te doen werd de voorkeur gegeven aan de vader, omdat vaders minder vaak participeren in onderzoek. In totaal zijn 31 ouders geïnterviewd, waarvan 21 moeders. De leeftijd van de ouders varieerde van 22 t/m 51 jaar ($M=41,52$ jaar, $SD=7,02$). De meerderheid (91 %) was gehuwd of woonde samen en was woonachtig in een stedelijk gebied (58 %). Van de 31 ouders beschikten vijf ouders over een wo-diploma, 15 ouders over een hbo-diploma, 10 ouders over een mbo-diploma en één ouder had de middelbare school (vmbo) afgerond. Negen ouders werkten fulltime (≥ 36 uur per week), 18 ouders parttime en drie ouders hadden geen baan. Van deze drie ouders was er één moeder die fulltime studeerde. Het merendeel van de ouders (84 %) had meerdere kinderen. De gemiddelde leeftijd van de kinderen was 10 jaar ($SD=4,08$) en de helft bestond uit jongens. Kinderen die buiten de leeftijdscategorie van 3 t/m 16 jaar vielen, zijn buiten beschouwing gelaten. De interviews zijn afgenomen in de periode van november 2018 t/m januari 2019 en vonden plaats bij de participant thuis, met uitzondering van drie interviews die plaatsvonden via de telefoon. Voorafgaand aan het interview hebben de participanten een toestemmingsformulier ondertekend. Verder zijn de interviews gekoppeld aan respondentnummers om de anonimiteit van de participanten te waarborgen. De interviews duurden gemiddeld 40 minuten.

Meetinstrument

Voor dit onderzoek zijn semigestructureerde interviews afgenomen door getrainde interviewers. Het voordeel van het afnemen van semigestructureerde interviews is dat de mogelijkheid bestaat om door te vragen waar nodig, waardoor gedetailleerde informatie kan worden verzameld (Boeije 2010). Om een beeld te krijgen van wat het eigenbelang van ouders inhoudt en de manieren waarop dit een rol speelt in het digitaal mediagebruik van kinderen werden onder andere de volgende vragen gesteld: ‘In hoeverre ervaart u positieve aspecten van het digitaal mediagebruik van uw kind voor uzelf?’, ‘Komt het weleens voor dat u het initieert of aanmoedigt bij uw kind om digitale media te gebruiken?’, ‘Komt het weleens voor dat u uw kind toch langer digitale media laat gebruiken dan afgesproken of gewent?’ en ‘Komt het weleens voor dat uw kind ernaar vraagt om digitale media te mogen gebruiken? Zo ja, hoe gaat u daarmee om?’ Telkens werd gevraagd naar voorbeelden van specifieke situaties en naar achterliggende redenen.

Data-analyse

De interviews zijn woordelijk getranscribeerd en vervolgens geanalyseerd in het softwareprogramma NVivo 12 (Richards 2002) door een deductieve en inductieve inhoudsanalyse toe te passen (Elo en Kyngäs 2008). In de eerste fase zijn eerst alle tekstfragmenten gemarkeerd die verwijzen naar het eigenbelang van ouders met betrekking tot het digitaal mediagebruik van kinderen. Vervolgens zijn deze tekstfragmenten gecodeerd aan de hand van vier van tevoren gedefinieerde categorieën waaraan eventueel nieuwe categorieën toegevoegd konden worden als de data daartoe aanleiding gaven. De vier gedefinieerde categorieën zijn afgeleid uit de topiclijst en waren: ‘initiëren in eigenbelang’, ‘niet ingrijpen in eigenbelang’, ‘toelaten na vraag in eigenbelang’ en ‘positieve aspecten voor ouders’. Wanneer niet duidelijk was op welke manier het eigenbelang van ouders een rol speelde in het digitaal mediagebruik van kinderen werd het tekstfragment gelabeld met ‘positieve aspecten voor ouder’, omdat deze fragmenten wel informatie gaven over welke verschillende belangen van ouders een rol spelen in het digitaal mediagebruik van kinderen. Op deze manier hebben twee onderzoekers onafhankelijk van elkaar eerst twee transcripten geanalyseerd, waarna discrepanties werden besproken. Aan de van tevoren gedefinieerde categorieën werd ‘vaste momenten in eigenbelang’ toegevoegd, omdat dit uit de interviews naar voren kwam als een vierde manier waarop het eigenbelang van ouders een rol speelt in het digitaal mediagebruik van kinderen. In de tweede fase zijn alle verschillende vormen van eigenbelang van ouders eerst open gecodeerd en vervolgens axiaal gecodeerd. Hieruit zijn thema’s geïdentificeerd die de verschillende vormen van eigenbelang van ouders bij het digitaal mediagebruik van kinderen representeren. Tot slot zijn de gegevens samengevat in tabellen om te kijken op welke manieren specifieke vormen van eigenbelang worden bevredigd. Om te kijken naar verschillen en overeenkomsten tussen ouders met kinderen in verschillende leeftijden, zijn de interviews onder-

verdeeld in ouders met kinderen in de volgende leeftijdscategorieën: 3 t/m 5 jaar ($n=8$), 6 t/m 9 jaar ($n=12$), 10–11 jaar ($n=9$), 12 t/m 14 jaar ($n=13$) en 15–16 jaar ($n=10$).

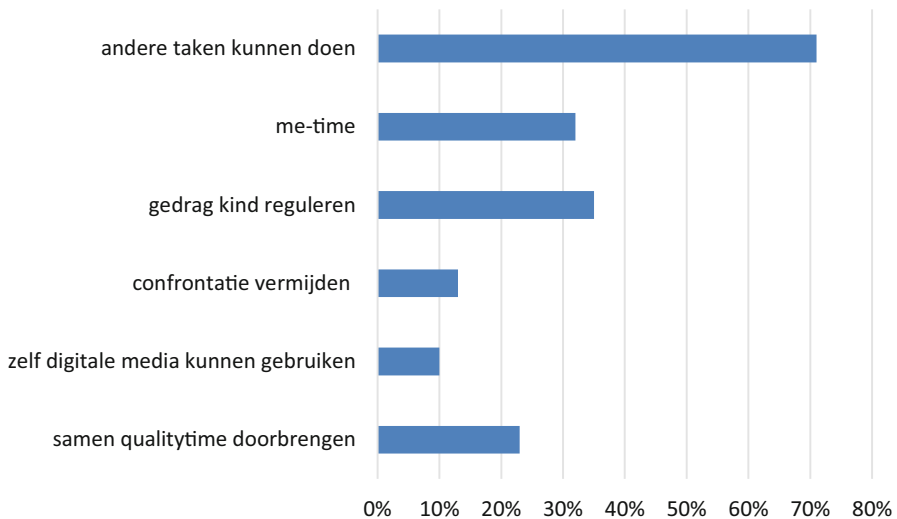
Resultaten

Op welke manieren gaan ouders uit eigenbelang om met het digitaal mediagebruik van kinderen?

Bijna alle ouders geven aan weleens momenten te hebben ervaren waarop het digitaal mediagebruik van kinderen voor hen zelf goed uitkwam. In de interviews zien we vier verschillende manieren terug waarop deze momenten door ouders kunnen worden gecreëerd dan wel benut. Ten eerste kunnen ouders, zoals verwacht, uit eigenbelang digitaal mediagebruik bij kinderen initiëren. Dit houdt in dat ouders, op momenten dat kinderen geen digitale media aan het gebruiken zijn, uit zichzelf bij het kind het idee opperen om dit te gaan doen. Op deze manier zetten ouders digitale media actief in voor hun eigenbelang: *‘Ja als ik aan het koken ben, ik kan hem niet ergens mee helpen en hij is moe en heeft honger en alles mislukt bij hem dan leid ik hem af, zet ik hem een soort van in de wacht met een filmpje’* (moeder, zoon 4 jaar). Ten tweede kunnen ouders uit eigenbelang nalaten om in te grijpen in het digitaal mediagebruik van kinderen. Ouders laten kinderen dan langer digitale media gebruiken dan afgesproken of gewenst. Op deze manier wordt uit eigenbelang passief gebruikgemaakt van het digitaal mediagebruik van kinderen: *‘Komt het weleens voor dat u uw kind langer digitale media laat gebruiken dan afgesproken of gewenst? Ja dat gebeurt, omdat je zelf ook druk bezig bent met van alles en nog wat’* (moeder, zoon 13 jaar, dochter 16 jaar). Ten derde kunnen ouders uit eigenbelang digitaal mediagebruik toestaan wanneer kinderen hierom vragen. Ook dit is een passieve manier van het inzetten van digitale media voor het eigenbelang: *‘Dan is het “Mag ik even op de PlayStation?” en dan is het “Ach, ja toe maar.” (. . .) Anders weet je toch wel hoe het gaat. Dan is het crisis en daar heb je ook niet altijd zin in’* (moeder, zoon 8 jaar, dochter 16 jaar). Ten vierde kunnen ouders, vanuit hun eigen behoeften, vaste momenten afspreken waarop kinderen digitale media mogen gebruiken. *‘Vanaf 17.00 ’s middags, dus net voordat we gaan eten mogen ze of televisie kijken of op de iPhone wat spelletjes spelen bijvoorbeeld’* (vader, zoon 5 jaar, zoon 7 jaar).

Waaruit bestaat het eigenbelang dat ouders kunnen hebben bij het digitaal mediagebruik van kinderen?

Op basis van de interviews hebben we zes vormen van eigenbelang van ouders onderscheiden die een rol spelen in het digitaal mediagebruik van kinderen (zie fig. 1).

Figuur 1 Vormen van eigenbelang die ouders kunnen hebben bij het digitaal mediagebruik van kinderen (percentages)

Handen vrij hebben om ongestoord andere taken te kunnen doen

Het belang dat ouders kunnen hebben bij het digitaal mediagebruik van kinderen en wat verreweg het meest is genoemd (door 71% van de ouders), is dat ze dan hun handen vrij hebben, waardoor ze even ongestoord iets kunnen doen, zoals het huishouden: *‘Pas gingen we een nachtje weg en ik moest echt nog even m’n tas inpakken en het huis nog helemaal schoonmaken, (...). Dan vind ik het gewoon irritant als ze de hele tijd om mij heen hobbelt, want ik wil gewoon in een uurtje even wat doen. Dus dan laat ik haar wel in haar eentje een filmpje kijken’* (moeder, dochter 3 jaar), werken of een telefoongesprek voeren: *‘(...) dan leiden ze je niet af en dan denk je: o ik kan nog wel even rustig bellen met een vriendin’* (moeder, dochter 10 jaar, zoon 13 jaar). We zien dat alle vier de verschillende manieren in omgaan met het digitaal mediagebruik van kinderen een rol kunnen spelen in het bevredigen van dit belang.

Me-time

Onder *me-time* verstaan we tijd die men in zijn of haar eentje doorbrengt om te ontspannen. Het inzetten van digitale media om *me-time* te creëren is door 32% van de ouders genoemd. Voorbeelden van *me-time* die ouders geven zijn onder andere een boek lezen en in het weekend wat langer in bed blijven liggen: *‘Ja, ik zit eigenlijk wel lekker op de bank of ik ben net een boek aan het lezen. (...) Dan denk ik, laat haar nog maar eventjes kijken, dan kan ik ook langer zitten’* (moeder, dochter 3 jaar). *Me-time* kan gecreëerd worden door op alle vier de verschillende manieren om te gaan met het digitaal mediagebruik van kinderen.

Gedrag van kind reguleren

Vijfendertig procent van de ouders geeft aan dat digitale media een uitkomst kunnen bieden in situaties waarin ouders willen dat het kind rustig is en zich gedraagt. Situaties die zijn genoemd zijn voornamelijk in openbare gelegenheden, zoals in het gemeentehuis en in een restaurant, of tijdens visite, maar ook in situaties waarbij kinderen lang moeten wachten, bijvoorbeeld tijdens een lange autorit of tijdens een fysiobehandeling van de ouder. In deze gevallen wordt digitaal mediagebruik meestal door de ouder geïnitieerd of toegestaan wanneer het kind erom vraagt: *‘Of soms zetten we ook filmpjes offline op Netflix, dat ze daar kunnen kijken. Dan kun je het net iets gezelliger aan tafel houden om zelf te blijven zitten en na te tafelen. En niet dat je kinderen daar het restaurant door rennen’* (moeder, zoon 3 jaar, zoon 5 jaar).

Confrontatie met kind vermijden

Door 13% van de ouders is genoemd dat zij weleens niet ingrijpen in het digitaal mediagebruik van hun kind of digitaal mediagebruik toestaan, omdat ze de confrontatie met hun kind niet willen aangaan en de sfeer prettig willen houden: *‘Komt het weleens voor dat u uw kind langer digitale media laat gebruiken dan eigenlijk de bedoeling was? Ja. (. . .) Of dat je niet wil dat je daar weer een discussie over krijgt, dat we een discussie met elkaar krijgen, weet je, dan denk je “laat maar even”’* (moeder, zoon 8 jaar, dochter 16 jaar).

Zelf digitale media kunnen gebruiken

Een ander belang van ouders waardoor het digitaal mediagebruik van kinderen kan worden beïnvloed, is dat ouders zelf digitale media willen gebruiken. In totaal noemt 10% een voorbeeld van een situatie waaruit blijkt dat ze niet ingrijpen in het digitaal mediagebruik van hun kind met deze achterliggende reden: *‘Als er echt een hele toffe voetbalwedstrijd is waarvan we eigenlijk allemaal zeggen die willen we graag zien, vooral de jongens hier aan tafel willen hem dan graag zien, dan knippen we nog wel een oogje dicht en dan staat er gewoon een telefoon op tafel (. . .)’* (vader, zoon 5 jaar, zoon 7 jaar).

Samen qualitytime doorbrengen

Uit 13% van de interviews blijkt dat digitale media een middel kunnen zijn om qualitytime tussen ouder en kind te faciliteren: *‘Ook gaan we heel vaak songteksten opzoeken en met zijn drietjes liedjes zingen of luisteren ofzo, of filmpjes voor school kijken’* (moeder, dochter 10 jaar, dochter 14 jaar). *‘Je wil ook gewoon wat leuks met haar doen zeg maar. En als je een beetje probeert samen te kijken en je praat erover of je schiet een keer samen in de lach om iets leuks, dan is het ook gewoon wel leuk’* (moeder, dochter 3 jaar). Deze momenten worden voornamelijk door ouders gecreëerd door voor te stellen om samen digitale media te gebruiken.

Vergelijking tussen gezinnen met kinderen in verschillende leeftijden

De mate waarin het eigenbelang van ouders in onze steekproef een rol speelt in het digitaal mediagebruik van kinderen lijkt verschillend te zijn voor gezinnen met jongere kinderen en gezinnen met oudere kinderen. Het eigenbelang van ouders lijkt namelijk een kleinere rol te spelen naarmate kinderen ouder zijn. Zo noemen alle ouders in de leeftijdscategorie jonger dan 6 jaar situaties waarin zij digitale media inzetten uit eigenbelang. Van de groep ouders met kinderen tussen de 6 en 9 jaar en ouders met kinderen van 10 en 11 jaar geeft een ruime meerderheid aan dit weleens te doen (respectievelijk 83% en 78%). In de leeftijdscategorie 12 t/m 14 jaar wordt eigenbelang door 38% van de ouders genoemd en in de leeftijdscategorie 15 en 16 jaar zegt 30% dat eigenbelang een rol speelt. Bovendien geeft 42% van alle geïnterviewde ouders aan digitale media tegenwoordig niet meer (zo vaak) in te zetten uit eigenbelang, maar dit vroeger wel (vaker) te hebben gedaan: *‘Toen ze kleiner waren dan zet je ook weleens vaker in. Op het moment dat ik eten ging, toen ze echt klein waren, dat ik eten ging koken dan waren ze meestal op hun vervelendst natuurlijk. En dan kon ik dat gejengel niet gebruiken en ja, dan zette ik ze weleens voor een kinderprogramma en dan ja, dat ervaaarde je dan wel als voordeel. (...) Op deze leeftijd heb je dat niet meer’* (moeder, zoon 13 jaar, dochter 16 jaar).

Daarnaast zien we in de interviews verschillen tussen gezinnen met jongere kinderen en gezinnen met oudere kinderen in de manier waarop ouders uit eigenbelang gebruikmaken van het digitaal mediagebruik van kinderen. Wanneer ouders met kinderen jonger dan 6 jaar digitale media inzetten uit eigenbelang, gebeurt dit voornamelijk actief door het digitaal mediagebruik zelf te initiëren of door vaste momenten te introduceren waarop het kind digitale media mag gebruiken. In gezinnen met kinderen van 6 t/m 11 jaar zien we dat het initiëren van en niet ingrijpen in het digitaal mediagebruik de meest voorkomende manieren zijn waarop ouders profiteren van het digitaal mediagebruik van hun kind. In gezinnen met kinderen in de leeftijd van 12 t/m 16 jaar wordt het digitaal mediagebruik van kinderen eerder op een passieve manier beïnvloed door het eigenbelang van ouders, doordat ouders niet ingrijpen in het digitaal mediagebruik op de momenten dat het hun goed uitkomt. Situaties waarbij ouders profiteren van het digitaal mediagebruik van kinderen door dit toe te laten wanneer kinderen erom vragen, worden nauwelijks genoemd door ouders met kinderen ouder dan 11 jaar. Daarnaast zien we het hebben van vaste momenten waarop kinderen digitale media mogen gebruiken uit eigenbelang niet terug in de interviews met ouders van kinderen tussen de 12 en 16 jaar. Het lijkt er dus op dat ouders bij jongere kinderen het digitaal mediagebruik meer stimuleren, terwijl ze bij oudere kinderen vooral nalaten om het digitaal mediagebruik van kinderen te begrenzen.

Wat betreft de belangen die ouders hebben bij het digitaal mediagebruik van kinderen, zien we bij ouders van jongere kinderen vaker dat ze digitaal mediagebruik toestaan of stimuleren om hun handen vrij te hebben en ongestoord andere taken te kunnen doen, om me-time te hebben en om ervoor te zorgen dat het kind

Manieren	Eigenbelang	3 t/m 5 jaar	6 t/m 9 jaar	10-11 jaar	12 t/m 14 jaar	15-16 jaar
Initiëren	Andere taken kunnen doen	a	b	c	c	
	Me-time hebben	b				
	Gedrag van kind reguleren	a	a	c	c	
	Samen quality-time doorbrengen	c	c	c	c	c
Niet ingrijpen	Andere taken kunnen doen	c	a	a	b	c
	Me-time hebben	b	c			
	Confrontatie met kind vermijden		c		c	
	Zelf digitale media kunnen gebruiken	c	c		c	c
Toestaan na vraag	Andere taken kunnen doen	b				
	Me-time hebben	b				
	Gedrag van kind reguleren	c	c	b		
	Confrontatie met kind vermijden	c	c			
Vaste momenten	Andere taken kunnen doen	a	a	c		
	Me-time hebben	a	a			

Noot. a = komt (heel) vaak voor; b = komt regelmatig voor; c = komt een enkele keer voor.

Figuur 2 Overzicht van de manier waarop en de mate waarin het eigenbelang van ouders een rol speelt in het digitaal mediagebruik van kinderen in verschillende leeftijden

zich gedraagt en rustig is. Het belang dat door ouders met oudere kinderen het meest wordt genoemd is druk zijn met bepaalde bezigheden. Voorbeelden van situaties waarin ouders digitale media inzetten om ervoor te zorgen dat kinderen zich gedragen in openbare gelegenheden komen niet ter sprake in de interviews met ouders van kinderen ouder dan 9 jaar. Hetzelfde geldt voor situaties waarin ouders digitale media inzetten om me-time te hebben. Figuur 2 geeft overzichtelijk weer op welke manier ouders digitale media inzetten, voor welk eigenbelang ze dit doen en in welke leeftijdscategorie dit voorkomt.

Discussie

Deze kwalitatieve studie draagt bij aan bestaande kennis over de rol die eigenbelang van ouders speelt in het digitaal mediagebruik van kinderen in verschillende

leeftijden (3 t/m 16 jaar). Zoals verwacht op basis van eerdere studies (Beyens en Eggermont 2014; Hawi en Rupert 2015; He et al. 2010), laat ook deze studie zien dat ouders regelmatig digitale media bij kinderen inzetten om eigen behoeften te bevredigen. Er wordt uit eigenbelang op verschillende manieren omgegaan met het digitaal mediagebruik van kinderen en daarbij spelen verschillende vormen van eigenbelang een rol. De manieren waarop wordt omgegaan met het digitaal mediagebruik verschilt per eigenbelang. Tevens blijkt uit deze studie dat de rol van het eigenbelang anders is voor gezinnen met jongere kinderen dan voor gezinnen met oudere kinderen.

De bevindingen laten zien dat het eigenbelang van ouders op vier verschillende manieren een rol kan spelen in het omgaan met het digitaal mediagebruik van kinderen. Uit eigenbelang kunnen ouders (1) digitaal mediagebruik bij het kind initiëren, (2) niet ingrijpen bij digitaal mediagebruik van het kind, (3) instemmen met digitaal mediagebruik wanneer het kind hierom vraagt en/of (4) vaste momenten hebben waarop het kind digitale media mag gebruiken. Hieruit blijkt dat ouders momenten waarop hun kinderen digitale media gebruiken kunnen benutten, verlengen of creëren uit eigenbelang, wat ervoor kan zorgen dat kinderen vaker en/of langer digitale media gebruiken dan wenselijk is.

Het eigenbelang van ouders bij het digitaal mediagebruik van kinderen kan bestaan uit

1. ongestoord andere taken kunnen doen;
2. tijd hebben voor jezelf;
3. ervoor zorgen dat het kind rustig is en zich gedraagt;
4. confrontatie met het kind vermijden;
5. zelf digitale media kunnen gebruiken;
6. samen qualitytime doorbrengen.

Met uitzondering van zelf digitale media kunnen gebruiken, komen deze bevindingen overeen met bevindingen uit eerder onderzoek naar de voordelen van het digitaal mediagebruik van kinderen voor ouders (Evans et al. 2011; Götz et al. 2007; He et al. 2005; Hesketh et al. 2012). Dat zelf digitale media kunnen gebruiken, voor zover wij weten, niet in eerdere studies naar voren is gekomen, kan mogelijk verklaard worden door de andere tijdgeest waarin we nu leven dan de periode waarin voorgaande studies plaatsvonden. Digitale media maken tegenwoordig in grotere mate deel uit van het dagelijks leven dan een decennium geleden (Cloïn et al. 2013). Het eigenbelang dat veruit het meest is genoemd is ongestoord andere taken kunnen doen. In meerdere studies komt naar voren dat dit voordeel het voor ouders lastig kan maken om de schermtijd van kinderen te beperken (Evans et al. 2011; Götz et al. 2007; He et al. 2005; Hesketh et al. 2012).

Deze studie laat verder zien dat de manier waarop ouders omgaan met het digitaal mediagebruik van kinderen per vorm van eigenbelang kan verschillen. Momenten om ongestoord andere taken te kunnen vervullen en me-time te hebben, worden op alle vier de verschillende manieren gecreëerd of benut. Echter,

als ouders ervoor willen zorgen dat kinderen rustig zijn en zich gedragen, wordt digitaal mediagebruik voornamelijk geïnitieerd of toegelaten nadat erom gevraagd wordt. Om zelf digitale media te kunnen gebruiken, grijpen ouders niet in bij digitaal mediagebruik van het kind. Tot slot wordt om qualitytime te creëren digitaal mediagebruik van het kind door ouders geïnitieerd. Met deze kennis kunnen interventies die gericht zijn op het verminderen van schermtijd van kinderen verrijkt worden. Deze inzichten kunnen ouders namelijk helpen bewust te worden van de manier waarop hun eigenbelang een rol speelt in het omgaan met het digitaal mediagebruik van kinderen en hen helpen dergelijke situaties (makkelijker) te herkennen.

De mate waarin en de manier waarop het eigenbelang van ouders een rol speelt in het digitaal mediagebruik van kinderen verschilt tussen gezinnen met jongere kinderen en gezinnen met oudere kinderen. De interviews illustreren dat ouders met jongere kinderen digitale media eerder actief inzetten door digitale media bij het kind te initiëren of vaste momenten te creëren waarop het kind digitale media mag gebruiken, zodat zij het kind niet zelf hoeven te vermaken. Ouders geven aan dat zij dit voornamelijk doen om ongestoord andere taken kunnen doen, even tijd voor zichzelf te hebben of om ervoor te zorgen dat het kind rustig is en zich gedraagt. Vanwege de mogelijkheid om smartphones en tablets overal mee naar toe te nemen, worden deze niet alleen thuis maar ook tijdens het wachten in openbare gelegenheden of onderweg ingezet om het gedrag van kinderen te reguleren. Onderzoekers suggereren dat kinderen hierdoor onvoldoende leren om zelf hun gedrag te reguleren wanneer ze zich bijvoorbeeld vervelen (Radesky et al. 2014). Daarnaast impliceert de bevinding dat ouders met jongere kinderen digitale media inzetten zodat zij iets anders kunnen doen, dat kinderen al vanaf jonge leeftijd zelfstandig digitale media gebruiken in plaats van samen met de ouder. Dit vergroot de kans dat kinderen in aanraking komen met content die ongepast is voor hun leeftijd (Paavonen et al. 2009).

Het eigenbelang van ouders lijkt aanzienlijk minder een rol te spelen in het digitaal mediagebruik van kinderen vanaf 12 jaar. Dit kan ermee te maken hebben dat oudere kinderen ten opzichte van jongere kinderen beter en langer in staat zijn om zich zelfstandig te vermaken, waardoor ouders minder gebruik hoeven te maken van digitale media om hun eigenbelang te bevredigen. Paradoxaal genoeg zal het hierbij vaak om digitaal mediagebruik gaan, dat meer normatief is onder oudere kinderen (Boeke et al. 2017) en dus ook meer getolereerd zal worden door ouders. Wanneer het digitaal mediagebruik van oudere kinderen wordt beïnvloed door het eigenbelang van ouders, gebeurt dit voornamelijk op een passieve manier: ouders grijpen niet in op momenten dat het hun goed uitkomt. De meeste voorbeelden van ouders illustreren dat het hierbij gaat om momenten waarop ouders druk zijn met bepaalde taken. Situaties waarin digitaal mediagebruik wordt toegestaan wanneer het kind erom vraagt en het hebben van vaste momenten waarop kinderen digitale media mogen gebruiken uit eigenbelang van ouders komen nauwelijks tot niet naar voren in de interviews met ouders van kinderen van 12 jaar of ouder. Een verklaring hiervoor is dat de meeste kinderen van deze leeftijd een smartphone, tablet, laptop en/of spelcomputer in eigen bezit hebben (Deursen et al. 2015) en niet meer hoeven

te vragen of ze daar gebruik van mogen maken. Daarnaast maken zij vaak de hele dag door gebruik van digitale media (Wennekers et al. 2016), waardoor ouders van oudere kinderen vaak juist afspraken hebben over wanneer ze deze níét mogen gebruiken in plaats van wanneer wel, zoals bij jongere kinderen het geval is.

Beperkingen

Voor zover bekend is dit het eerste onderzoek waarin meer inzicht is verkregen in de manieren waarop ouders uit eigenbelang het digitaal mediagebruik van zowel peuters en kleuters als kinderen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs beïnvloeden, en welke belangen van ouders hierin een rol spelen. Er dienen echter ook enkele beperkingen genoemd te worden. Ten eerste, ondanks dat een doelgerichte steekproeftrekking heeft geleid tot een gevarieerde groep participanten (wat betreft geslacht en leeftijd van ouders en kinderen, opleidingsniveau, wonend in een stad of dorp), zijn eenoudergezinnen en gezinnen met één kind ondervertegenwoordigd. Naar verwachting speelt het eigenbelang van ouders bij deze gezinnen een grotere rol in het omgaan met het digitaal mediagebruik van kinderen. Alleenstaande ouders kunnen de huishoudelijke en opvoedtaken niet verdelen met de andere ouder, waardoor digitale media vaker en in meer verschillende situaties een uitkomst zouden kunnen bieden. Hetzelfde geldt voor gezinnen met maar één kind, dat geen broers of zussen heeft waarmee het activiteiten kan doen. Ten tweede is het mogelijk dat participanten tijdens het interview sociaalwenselijke antwoorden hebben gegeven vanwege de gevoeligheid van het onderwerp. Hierdoor is het mogelijk dat het eigenbelang van ouders een grotere rol speelt in het digitaal mediagebruik van kinderen dan uit de interviews blijkt. Dit geldt mogelijk sterker voor ouders van oudere kinderen, omdat het digitaal mediagebruik van deze kinderen meer normatief is en ouders hun eigen tolerante gedrag mogelijk rechtvaardigen als ‘autonomy granting’. ‘Autonomy granting’ wil zeggen dat kinderen naarmate ze ouder worden steeds meer vrijheid krijgen van hun ouders om eigen keuzes te maken (Supple et al. 2009). Op deze manier leren jongeren verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen gedrag. Het zou kunnen dat ouders aangeven niet in te grijpen in het digitaal mediagebruik van hun kind, omdat ze hun kind meer autonomie willen verlenen, terwijl mogelijk het eigenbelang van ouders hierin wel degelijk ook een rol speelt. Wij hebben sociaalwenselijke antwoorden zoveel mogelijk geprobeerd te voorkomen door de vragen zo waardevrij mogelijk te formuleren.

Conclusie en implicaties

Deze kwalitatieve studie geeft meer inzicht in het eigenbelang van ouders in relatie tot het digitaal mediagebruik van kinderen van 3 t/m 16 jaar. Uit de interviews blijkt dat het (toelaten van het) digitaal mediagebruik van kinderen bepaalde behoeften van ouders kan vervullen en dat dit ervoor kan zorgen dat kinderen vaker en/of langer digitale media gebruiken. Dit lijkt vooral een rol te spelen bij ouders van

jongere kinderen. Zij zetten digitale media voornamelijk actief in uit eigenbelang door digitale media bij het kind te initiëren of door vaste momenten te hebben waarop het kind digitale media mag gebruiken. Als ouders van oudere kinderen gebruikmaken van het digitaal mediagebruik uit eigenbelang, gebeurt dit eerder op een passieve manier door niet in te grijpen. Zowel bij jongere kinderen als bij oudere kinderen lijkt het belang van ouders om ongestoord andere taken te kunnen doen de grootste rol te spelen. Daarnaast zijn het creëren van me-time en een kind dat rustig is en zich gedraagt twee redenen die vaak voorkomen bij ouders van jongere kinderen om digitale media in te zetten uit eigenbelang. Interventies gericht op het verminderen van schermtijd onder kinderen zouden gebruik kunnen maken van deze kennis door rekening te houden met deze belangen van ouders. Dit is vooral van belang voor interventies gericht op ouders van jonge kinderen. Hun zouden concrete en haalbare alternatieven aangereikt moeten worden als het gaat om activiteiten waarmee kinderen zich zelfstandig kunnen vermaken (Carson et al. 2014). Daarnaast zouden interventies zich kunnen richten op het vergroten van de opvoedcompetenties van ouders, zodat ouders ook over andere tools beschikken om het gedrag van kinderen te reguleren dan het inzetten van digitale media (He et al. 2005). Op deze manier kan voorkomen worden dat kinderen op jonge leeftijd ongezond mediagedrag aangeleerd krijgen wat zich voortzet op latere leeftijd (Carson et al. 2014).

Literatuur

- American Academy of Pediatrics (2009). Policy statement – media violence. *Pediatrics*, 124, 1495–1503. <https://doi.org/10.1542/peds.2009-2146>.
- Beyens, I., & Eggermont, S. (2014). Putting young children in front of the television: antecedents and outcomes of parents' use of television as a babysitter. *Communication Quarterly*, 62(1), 57–74. <https://doi.org/10.1080/01463373.2013.860904>.
- Boeije, H. R. (2010). *Analysis in qualitative research*. London: SAGE.
- Boeke, H., Dondorp, L., Heitink, M., & Pijpers, R. (2017). *Monitor Jeugd en media 2017*. Zoetermeer: Kennisnet.
- Cain, N., & Gradisar, M. (2010). Electronic media use and sleep in school-aged children and adolescents: a review. *Sleep Medicine*, 11(8), 735–742. <https://doi.org/10.1016/j.sleep.2010.02.006>.
- Carson, V., Clark, M., Berry, T., Holt, N. L., & Latimer-Cheung, A. E. (2014). A qualitative examination of the perceptions of parents on the Canadian Sedentary Behaviour Guidelines for the early years. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 11(1), 65.
- CBS (2018). StatLine, Internet; toegang, gebruik en faciliteiten. <https://www.cbs.nl/>. Geraadpleegd op 13 mei 2019.
- Chassiakos, Y. L. R., Radesky, J., Christakis, D., Moreno, M. A., & Cross, C. (2016). Children and adolescents and digital media. *Pediatrics*, 138(5), e20162593. <https://doi.org/10.1542/peds.2016-2593>.
- Cloin, M., Van den Broek, A., Van den Dool, R., De Haan, J., De Hart, J., Van Houwelingen, P., Tiessen-Raaphorst, A., Sonck, N., & Spit, J. (2013). *Met het oog op de tijd. Een blik op de tijdsbesteding van Nederlanders*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Van Deursen, A. J., Bolle, C. L., Hegner, S. M., & Kommers, P. A. (2015). Modeling habitual and addictive smartphone behavior: the role of smartphone usage types, emotional intelligence, social stress, self-regulation, age, and gender. *Computers in Human Behavior*, 45, 411–420. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2014.12.039>.
- Van den Eijnden, R. J. J. M., Koning, I. M., Doornwaard, S., Van Gorp, F., & Bogt, T. T. (2018). The impact of heavy and disordered use of games and social media on adolescents' psychological,

- social, and school functioning. *Journal of Behavioral Addictions*, 7(3), 697–706. <https://doi.org/10.1556/2006.7.2018.65>.
- Van den Eijnden, R. J. J. M., Lemmens, J. S., & Valkenburg, P. M. (2016). The Social Media Disorder Scale. *Computers in Human Behavior*, 61, 478–487. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.03.038>.
- Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of Advanced Nursing*, 62(1), 107–115. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x>.
- Evans, C. A., Jordan, A. B., & Horner, J. (2011). Only two hours? A qualitative study of the challenges parents perceive in restricting child television time. *Journal of Family Issues*, 32(9), 1223–1244. <https://doi.org/10.1177/0192513X11400558>.
- Ginsburg, K. R. (2007). The importance of play in promoting healthy child development and maintaining strong parent-child bonds. *Pediatrics*, 119(1), 182–191. <https://doi.org/10.1542/peds.2006-2697>.
- Götz, M., Bachmann, S., & Hofmann, O. (2007). Just a babysitter. *Television*, 20, 35–39.
- Griffiths, M. D., Kuss, D. J., & Demetrovics, Z. (2014). Social networking addiction: an overview of preliminary findings. In *Behavioral addictions* (pag. 119–141). New York: Academic Press. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-407724-9.00006-9>.
- Hale, L., & Guan, S. (2015). Screen time and sleep among school-aged children and adolescents: a systematic literature review. *Sleep Medicine Reviews*, 21, 50–58. <https://doi.org/10.1016/j.smrv.2014.07.007>.
- Hancox, R. J., Milne, B. J., & Poulton, R. (2005). Association of television viewing during childhood with poor educational achievement. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine*, 159(7), 614–618. <https://doi.org/10.1001/archpedi.159.7.614>.
- Hawi, N. S., & Rupert, M. S. (2015). Impact of e-Discipline on children's screen time. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 18(6), 337–342. <https://doi.org/10.1089/cyber.2014.0608>.
- He, M., Irwin, J. D., Bouck, L. M. S., Tucker, P., & Pollett, G. L. (2005). Screen-viewing behaviors among preschoolers: parents' perceptions. *American Journal of Preventive Medicine*, 29(2), 120–125. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2005.04.004>.
- He, M., Piché, L., Beynon, C., & Harris, S. (2010). Screen-related sedentary behaviors: children's and parents' attitudes, motivations, and practices. *Journal of Nutrition Education and Behavior*, 42(1), 17–25. <https://doi.org/10.1016/j.jneb.2008.11.011>.
- Hesketh, K. D., Hinkley, T., & Campbell, K. J. (2012). Children's physical activity and screen time: qualitative comparison of views of parents of infants and preschool children. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 9(1), 152. <https://doi.org/10.1186/1479-5868-9-152>.
- Kim, J., Hwang, Y., Kang, S., Kim, M., Kim, T. S., Kim, J., & Lee, Y. L. (2016). Association between exposure to smartphones and ocular health in adolescents. *Ophthalmic Epidemiology*, 23(4), 269–276. <https://doi.org/10.3109/09286586.2015.1136652>.
- LeBourgeois, M. K., Hale, L., Chang, A. M., Akacem, L. D., Montgomery-Downs, H. E., & Buxton, O. M. (2017). Digital media and sleep in childhood and adolescence. *Pediatrics*, 140(Suppl 2), S92. <https://doi.org/10.1542/peds.2016-1758J>.
- Livingstone, S., Mascheroni, G., Dreier, M., Chaudron, S., & Lagae, K. (2015). *How parents of young children manage digital devices at home: the role of income, education and parental style*. London: EU Kids Online, LSE.
- Müller, K. W., Dreier, M., Beutel, M. E., Duven, E., Giral, S., & Wölfling, K. (2016). A hidden type of internet addiction? Intense and addictive use of social networking sites in adolescents. *Computers in Human Behavior*, 55, 172–177. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.09.007>.
- Nikken, P. (2019). *Iene Miene Media: een review van het mediagebruik van kinderen tussen de 0 en 6 jaar in Nederland sinds 2012*. Hilversum, Zwolle: Netwerk Mediawijsheid / Hogeschool Windesheim.
- Paavonen, E. J., Roine, M., Pennonen, M., & Lahikainen, A. R. (2009). Do parental co-viewing and discussions mitigate TV-induced fears in young children? *Child: Care, Health and Development*, 35(6), 773–780. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2214.2009.01009.x>.
- Pearson, N., & Biddle, S. J. (2011). Sedentary behavior and dietary intake in children, adolescents, and adults: a systematic review. *American Journal of Preventive Medicine*, 41(2), 178–188. <https://doi.org/10.1016/j.amepre.2011.05.002>.
- Radesky, J. S., Kistin, C. J., Zuckerman, B., Nitzberg, K., Gross, J., Kaplan-Sanoff, M., Augustyn, M., & Silverstein, M. (2014). Patterns of mobile device use by caregivers and children during meals in fast food restaurants. *Pediatrics*, 133(4), e843–e849. <https://doi.org/10.1542/peds.2013-3703>.

- Rich, M., & Ginsburg, K.R. (1999). The reason and rhyme of qualitative research: why, when, and how to use qualitative methods in the study of adolescent health. *Journal of Adolescent Health*. [https://doi.org/10.1016/S1054-139X\(99\)00068-3](https://doi.org/10.1016/S1054-139X(99)00068-3).
- Richards, T. (2002). *Nvivo: using Nvivo in qualitative research [computer software manual]*. Bundoora Victoria: QSR International.
- Sharif, I., Wills, T.A., & Sargent, J.D. (2010). Effect of visual media use on school performance: a prospective study. *Journal of Adolescent Health*, 46(1), 52–61. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2009.05.012>.
- Subrahmanyam, K., Kraut, R.E., Greenfield, P.M., & Gross, E.F. (2000). The impact of home computer use on children's activities and development. *The Future of Children*. <https://doi.org/10.2307/1602692>.
- Supple, A.J., Ghazarian, S.R., Peterson, G.W., & Bush, K.R. (2009). Assessing the cross-cultural validity of a parental autonomy granting measure: comparing adolescents in the United States, China, Mexico, and India. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 40(5), 816–833. <https://doi.org/10.1177/0022022109339390>.
- Tremblay, M.S., LeBlanc, A.G., Kho, M.E., Saunders, T.J., Larouche, R., Colley, R.C., Goldfield, G., & Gorber, S.C. (2011). Systematic review of sedentary behaviour and health indicators in school-aged children and youth. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*, 8(1), 98. <https://doi.org/10.1186/1479-5868-8-98>.
- Wennekers, A.M., Van Troost, D.M.M., & Wiegman, P.R. (2016). *Mediatijd 2015*. Amsterdam: NLO, NOM, SKO, BRO en SCP.

Drs. Suzanne M. Geurts is promovendus aan de Universiteit Utrecht, afdeling Algemene Sociale Wetenschappen: Jeugdstudies.

Romi de Bok is masterstudent aan de Universiteit Utrecht, master Youth Studies.

Dr. Regina J. J. M. van den Eijnden is universitair hoofddocent aan de Universiteit Utrecht, afdeling Algemene Sociale Wetenschappen: Jeugdstudies.

Dr. Helen G. M. Vossen is universitair docent aan de Universiteit Utrecht, afdeling Orthopedagogiek: Psychosociale problemen.

Dr. Ina M. Koning is universitair docent aan de Universiteit Utrecht, afdeling Algemene Sociale Wetenschappen: Jeugdstudies.